

N:o 21.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 Jan. 1877, kl. 6 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående utbyte af fanjunkarebostället Mölneby N:o 2 Nedre Bossgården mot frälsehemmanet Amundstorp N:o 2 Storegården i Elfsborgs län; Gifven Stockholms Slott den 26 Januari 1877.

Uppå underdånig ansökning af Landtbrukaren A. Hansson och Fanjunkaren vid Elfsborgs Regemente E. W. Lindgren, att få utbyta fanjunkarebostället Mölneby N:o 2 Nedre Bossgården i Frölunda socken mot Hanssons egande frälsehemman Amundstorp N:o 2 Storegården i Ullasjö socken, Kinds härad och Elfsborgs län, förklarade Kongl. Maj:t under den 12 Juli 1872, att, enär alla hemmansbyten med kronan borde stödja sig på ordentliga bytesskattläggningar, förrättade af vederbörande skattläggningsmän i närvaro af jägeribetjent, ansökningen icke i ärendets dåvarande skick kunde bifallas.

Sedermera, efter det på sökandenas begäran och i följd af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förordnande dylika skattläggningar blifvit å ifrågavarande tvenne hemman verkställda samt uppskattning af deras skogstillgångar genom vederbörande jägeritjensteman egt rum, har bemälda Hansson till Kongl. Maj:t öfverlemnadt instrumenten öfver dessa förrättningar jemte kartor med beskrifningar öfver hemmanen, upprättade vid laga skiften åren 1827 inom Mölneby och 1870 inom Amundstorps byar, samt dervid förnyat sin underdåniga anhållan om nådigt bifall till det sökta bytet, hvarigenom Hansson, som egde alla hemmanen inom Mölneby byalag, utom Nedre Bossgården, och af dessa bildat en större med dyrbara åbyggnader försedd egendom, kunde beredas fördelen af ett ordnadt rationellt cirkulationsbruk, mot hvars införande fanjunkarebostället med sina spridda skiften, belägna till en del invid sökandens hufvudgård, lade väsendtliga hinder; Och har

Hansson uti en särskild till Kongl. Maj: ingifven skrift i underdånighet föreslagit, att, derest bytet bifölles, Amundstorp Storegårdens roteringsskyldighet måtte öfverflyttas på Mølneby Nedre Bossgården, och den Storegården jemväl åliggande reservskjutsskyldighet vid Svenljunga gästgifvaregård öfvertagas af Hanssons andel i hemmanet Amundstorp Skattegården, hvars afstånd från gästgifvaregården vore lika med vederlagshemmanets.

Uti afgifvet underdånigt utlåtande i detta ärende hafva Arméförvaltningen och Kammarkollegium, — jemte öfverlemmande af de yttranden, som blifvit infortrade från fögderiförvaltningen, roteintressenterne och den för roten tjänande soldaten, kompanibefälhafvaren, boställs-direktionen, regementschefsemetet och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet, hvilka alla dels tillstyrkt det begärda bytet, såsom för kronan förmånligt, dels icke haft något att erinra vid den föreslagna roteringsflyttningen — först meddelat, att enligt 1825 års jordebok fanjunkare-bostället Mølneby N:o 2 Nedre Bossgården, hvilket i afbidan på Kongl. Maj:ts nådiga beslut i bytesfrågan vore för indelningshafvarens räkning utarrenderadt endast på ett år till midfastan 1877, utgör $\frac{3}{8}$ mantal krono med ränta, 4 riksdaler 24 skillingar 11 runstycken, anordnad boställsinnehafvaren på lön, och kronotionde, 16 kappar $\frac{1}{3}$ råg och $\frac{2}{3}$ korn, samt Amundstorp N:o 2 Storegården $\frac{1}{4}$ mantal frälse med ränta, 11 skillingar 7 runstycken, kronan behållen, och kronotionde 10 kappar nämnde sädeslag; varande sistberörda hemman åsatt en rusttjenstränta af $5^{131/132}$ marker, hvarför rusttjenstbevillning erlægges med 1 krona 70 öre, och enligt 1749 års generalmönsterrulla under namn af Amundstorp Mellangården inroteradt för hela sitt skattetal med 4 daler 16 öre taxation i roten N:o 23 vid Södra Kinds kompani af Elfsborgs regemente.

Vidare anföra kollegierna att af skattläggningshandlingarne, hvilka undergått granskning i General-landtmäterikontoret utan att någon anmärkning dervid förekommit, inhemtats bland annat: att Mølneby Bossgården har sina egor utlagda i fem särskilda skiften i byalag med öfriga hemman i Mølneby, och innehåller 1555,74 kvadratref, uppskattade till 136 ref 89,87 stänger, samt att frälsehemmanet Amundstorp Storegården erhållit alla sina egor sammandragna i ett skifte och består af 1027,71 kvadratref, uppskattade till 153 ref 4,55 stänger, utom impedimenter 2,26 kvadratref, hvadan sistnämnda hemmans egoområde efter uppskattning öfverstiger boställets med 16 kvadratref 14,68 stänger; att skogen vid Mølneby Bossgården upptagits i värde till 3,159 kronor och vid frälsehemmanet till 6,840 kronor, hvilket belopp öfverskjuter boställsskogens värde med 3,681 kronor; att bostället taxerats till en grundränta af 5 riksdaler 34 skillingar $8^{11/20}$ runstycken, men frälsehemmanet till 7 riksdaler 36 skillingar $9^{3/20}$ runstycken, motsvarande efter omsättning jemlikt Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1855 och förvandling till penningar enligt Kongl. förordningen den 23 Juli 1869, för bostället 59 kronor 66 öre och för frälsehemmanet 80 kronor 54 öre, eller 20 kronor 88 öre mera för det

senare, hvars skattetal också blifvit förhöjdt från $\frac{1}{4}$ till $\frac{3}{8}$ mantal; att till frälsehemmanet, som icke är med någon in-teckning besväradt, höra 3:ne bebyggda dagsverkstorp, hvaremot bostället har endast ett sådant; samt att sökanden afstått från allt anspråk på ersättning för den bättre egendom, han i bytesvederlag erbjudit.

Då här af visade sig, att kronan genom bytet erhöle icke allenast fullt vederlag utan ock ett till egornas belägenhet, jordmån och uppskattade areal fördelaktigare hemman, hafva Arméförvaltningen och Kammarkollegium äfven för sin del tillstyrkt nådigt bifall till ansökningen, med hemställan att dervid borde till iakttagande föreskrifvas, att Mølneby N:o 2 Nedre Bossgården blifver frälse och $\frac{1}{4}$ mantal samt öfvertager de räntor jemte kronotionde och rotering, som nu åligga Amundstorp Storegården, och att sistnämnda hemman blifver $\frac{3}{8}$ mantal krono och fanjunkareboställe samt öfvertager den af Mølneby Bossgården nu utgående ränta och kronotionde; anseende kollegierna, beträffande öfverflyttande på Amundstorp Skattegården af den Storegården åliggande reservskjutsskyldighet, detta vara en fråga, som icke torde anses utgöra föremål för Kongl. Maj:ts omedelbara nådiga pröfning, utan att dermed borde förfaras enligt gällande författningar.

Kongl. Maj:t har handlingarne i detta mål i nåder låtit sig föredragas; Och då, efter hvad kollegierna upplyst, det ifrågavarande bytet måste anses för kronan fördelaktigt, vill Kongl. Maj:t, med godkännande af detsamma på sätt kollegierna föreslagit, och enär fråga är om ett till militien anslaget hemman, härmed i nåder föreslå Riksdagen att jemväl för sin del till detsamma lemna bifall.

Hvad deremot angår öfverflyttande på Amundstorp Skattegården af den Storegården åliggande reservskjutsskyldighet, har Kongl. Maj:t funnit denna fråga ej utgöra föremål för Kongl. Maj:ts omedelbara pröfning; men som Kongl. Maj:t anser att, i fall bytet kommer till stånd, det nya fanjunkarebostället bör, så vidt sådant författningsenligt kan ega rum, befrias från skjutsskyldigheten, vill Kongl. Maj:t, efter inhemtande af Riksdagens beslut i bytesfrågan, härom meddela vidare utlåtande.

De till målet hörande handlingar skola till vederbörande Utskott blifva öfverlemnade, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

O. Weidenhielm.

Utdrag af protokollet öfver Landtförsvares-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Statsrådet å Stockholms slott den 26 Januari 1877, hvarvid Hans Konglig Höghet Kronprinsen var tillstädes.

N ä r v a r a n d e :

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Lagerstråle*,
Thyselius,
Carlson,
Friherre *Alströmer*,
Weidenhielm,
Lovén,
Friherre von *Otter* och
Forssell.

Chefen för Landtförsvares-departementet, Statsrådet *Weidenhielm*, uppläste till justering fem, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, uppå Statsrådets enhälliga tillstyrkan, förut fattade beslut, uppsatta förslag till Kongl. Maj:ts nådiga propositioner till Riksdagen, nemligen:

4:o angående utbyte af fanjunkarebostället *Mölneby N:o 2 Nedre Bossgården* mot frälsehemmanet *Amundstorp N:o 2 Storegården* i *Elfsborgs län*;

Kongl. Maj:t täcktes, enligt Statsrådets underdåniga tillstyrkan, i nåder gilla berörda fem förslag, sådana de finnas detta protokoll bilagda, samt förordna, att, i enlighet med desamma, nådiga propositioner skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo
N. C. Arfvidsson.